

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pf.II.20.120/2020/6. szám

A Debreceni Ítéltábla a dr. Barna Péter ügyvéd (cím) által képviselt felperes neve (cím) felperesnek - a dr. Brandt Eszter ügyvéd (cím) által képviselt alperes neve (cím) alperes ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt folyamatban lévő perében a Miskolci Törvényszék 19.P.20.977/2019/15. számú ítélete ellen a felperes által 16. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

ítéletet:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, míg fellebbezett részét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg az alperesnek 2700 (kétezer-hétszáz) forint általános forgalmi adót tartalmazó 12 700 (tizenkétezer-hétszáz) forint másodfokú eljárással felmerült költséget.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg a Magyar Államnak - külön felhívásra - 109 100 (százkilencezer-egyszáz) forint le nem rótt fellebbezési illetéket.

Ez ellen az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

- [1] A felperes kölcsönvevőként, az alperes jogelődje, a **'alperes jogelődjének neve'** kölcsönadóként 2006. március 27. napján HIT-10587/06. számon kötöttek svájci frank alapú kölcsönszerződést egy Ford Focus 1,6 Trend típusú gépjármű vételárának finanszírozása céljából. Az alperesi jogelőd az egyedi kölcsönszerződést - írásba foglalt együttműködési megállapodás alapján - az A-T Kft. gépjárműkereskedő közreműködésével kötötte meg. A kölcsön összege 2 902 000 forint, a törlesztőrészletek száma 120, összege 31 993 forint, az első részlet esedékessége 2006. április 25. napja, majd ezt követően minden hónap 25. napja volt. A THM a szerződésben írtak szerint 5,98 % volt, a szerződés az induló kamat százalékban kifejezett mértékét nem tüntette fel. A felperes az árfolyamváltozás elszámolásának módjaként normál deviza konstrukciót választott. A felperes a kölcsönszerződés aláírásával kijelentette, hogy az egyedi kölcsönszerződésben az annak hátoldalán lévő opciós és adásvételi szerződésben, valamint az Üzletszabályzatban foglaltakat megismerte, megértette és azokat a nyilatkozat aláírásával magára nézve kötelezőnek ismeri el.
- [2] A szerződés részét képező HIT/2005.06.01. számú Üzletszabályzat I.23.b. pontja megadta az árfolyamváltozás definícióját és számításának módját: a mértékadó árfolyam és a fizetés esedékességének napján aktuális deviza eladási árfolyamváltozásnak függvényében az alábbi képlet

szerint meghatározott kamatkülönbözet: kamatváltozás II. = fizetési kötelezettség x (fizetési esedékesség napján aktuális deviza eladási árfolyam/mértékadó árfolyam -1). Normál deviza konstrukcióban a kölcsönbe vevő a kamatváltozás II.-t a kölcsönbeadó hirdetménye szerinti gyakorisággal volt köteles megfizetni (I.6.). Az üzletszabályzat I.20., I.22. pontja rögzítette az elszámolás során alkalmazandó, mértékadó árfolyamot. Az Üzletszabályzat I.21. pontja szerint rendkívüli árfolyam esemény, ha az árfolyam legalább 150 %-kal magasabb, mint a mértékadó árfolyam. Az Üzletszabályzat V.6. pontja kimondja, hogy amennyiben a kölcsönszerződésben megjelölt mértékadó devizanem nem magyar forint, a kölcsönszerződés deviza alapú szerződés, mely esetben a kölcsönvevő vállalja a mértékadó devizanem és a forint közötti árfolyamváltozásból eredő kockázatot; az árfolyamváltozás lehetséges mértéke euro esetében a mindenkor intervenció sáv nagysága alapján limitálható, míg egyéb devizák esetében további kockázatot jelent az adott deviza és euro keresztárfolyamának változása.

- [3] Az Üzletszabályzat IV.4. pontja szerint az alperesi jogelőd jogosult volt kamat felszámítására, ezen pont tartalmazta a kamatszámítás képletét is. Az Üzletszabályzat I.15. pontja a törlesztőrészt az egyedi kölcsönszerződéshez tartozó törlesztörlesztési kötelezettségek együtteseként határozta meg. Az I.16. pont további kamatra vonatkozó rendelkezéseket tartalmazott, míg az I.25. pont rögzítette a THM-re vonatkozó szabályokat.
- [4] A kölcsönszerződés megkötése előtt, 2006. március 18-i dátummal a felperes finanszírozási kérelem II. megnevezésű okiratot írt alá, amelyben deviza, svájci frank alapú hitel nyújtását igényelte az alperesi jogelődtől. A kérelemben az ügyleti kamat 5,81 %-ban szerepelt.
- [5] A felek a kölcsönszerződés megkötésével egyidejűleg adásvételi szerződést és opciós jogot alapító szerződést is kötöttek. Az opciós szerződésben a kölcsönbe vevő kötelezettséget vállalt arra, hogy a hitelezővel adásvételi szerződést köt. A szerződés 2. pontja szerint a hitelező a kölcsönt kizárólag azzal a feltétellel nyújtja a kölcsönbe vevő részére, ha a kölcsönbe vevő kölcsönszerződésből eredő fizetési kötelezettségeinek elsődleges biztosítására opciós jogot alapítanak a hitelező javára. A 4. pont szerint a hitelező a vételi jogot a szerződés aláírásától számított 5 éves időtartam alatt, de legfeljebb addig az időpontig gyakorolhatja, amíg vele szemben a kölcsönszerződésből eredő tartozását a kölcsönbe vevő maradéktalanul nem teljesítette.
- [6] Az adásvételi szerződés tartalmazza, hogy a kölcsönbe vevő eladja, a hitelező megvásárolja az I. pontban meghatározott kölcsönszerződésben részletesen körülírt gépjárművet, a III. pontban megjelölt vételáron. A gépjármű vételára megegyezik az adásvételi szerződés hatályba lépésének napján érvényes eurotax katalógus szerinti vételárral. A szerződés 4. pontja szerint az azt megelőző napon lép hatályba amikor a kölcsönbevevővel szemben olyan jogerős bírósági vagy egyéb határozatot hoznak vagy okiratot végrehajtási záradékkal látnak el, amely alapján ellene végrehajtás kezdeményezhető, illetve az azt megelőző nap, hogy a jogszabály által erre feljogosított szervek a kölcsönbevevő ellen közvetlen végrehajtást indítanak.
- [7] Az alperes a szerződésekből eredő kötelezettségeinek eleget tett, azonban a felperes kötelezettségeit maradéktalanul nem teljesítette.
- [8] A **'alperes jogelődjének neve'** 2010. augusztus 31. napjával beolvadással megszűnt, általános jogutódja az alperes lett.
- [9] Az alperes a 2014. évi XL. törvény (továbbiakban elszámolási törvény) szerinti kötelezettségének eleget tett, az elszámolás felülvizsgálatnak minősül.

- [10] A felperes módosított keresetében kérte annak megállapítását, hogy az egyedi kölcsönszerződés és az azt biztosító vételi jogot alapító és adásvételi szerződés semmis. Kérte jogkövetkezményként a kölcsönszerződés hatályossá nyilvánítását a határozathozatalig terjedő időre, és az alperes kötelezését 307 483 forint megfizetésére.
- [11] Hivatkozott arra, hogy a kölcsönszerződés az ügyleti kamat feltüntetésének hiányában érvénytelen a hitelintézetekről és pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (továbbiakban Hpt.) 213. § (1) bekezdés c) pontja alapján; semmis továbbá a Hpt. 77. § (2) bekezdése, Hpt. 210. §, a Polgári törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (továbbiakban Ptk.) 217. § (1) bekezdésére figyelemmel, mivel a hitelszerződést az A-T Kft. alkalmazottja írta alá a pénzügyi intézmény helyett, ezzel önállóan az alperes kockázatára vállalt kötelezettséget, azonban joghatás kiváltására alkalmatlan alakisággal került erre sor. A kölcsönszerződés semmis a Hpt. 213. § (1) bekezdés d) pontjára tekintettel is. Hivatkozott a Ptk. 200. § (2) bekezdésében foglaltakra, előadva, hogy a kamatváltozás II. (árfolyamváltozás) elszámolása tisztességtelen az alperes részéről elmaradt kockázatfeltárás miatt, mely a szerződés érvénytelenségét okozza. Állította, hogy a szerződés hátoldalán lévő opciós- és adásvételi szerződések nem tekinthetők aláírtak, így érvénytelenek és ezáltal joghatás kiváltására alkalmatlanok. A felperesnek nem volt ilyen szerződési szándéka, álláspontja szerint mindkét szerződés csak szándéknyilatkozatnak tekinthető. Ezen túlmenően előadta, hogy mivel a kölcsönszerződés érvénytelen, az azt biztosító vételi jogot alapító és adásvételi szerződés is érvénytelen.
- [12] Az alperes a kereset elutasítását kérte annak megalapozatlansága okán. Hivatkozott arra, hogy a kölcsönszerződés érvényesen létrejött, a peres felek aláírták a Hpt. 210. § (1) bekezdésében rögzített egyszerű írásbeliség követelményének megfelelően. A szerződést aláíró T. Gy. jogosult volt az alperes ügyleti képviselőjében a szerződés aláírására. A felperes a szerződés aláírásával elismerte, hogy a kölcsönszerződésben és az annak hátoldalán lévő opciós- és adásvételi szerződésben, Üzletszabályzatban foglaltakat megismerte, megértette, magára nézve kötelezőnek elismerte, a kölcsönszerződés fizikailag is elválaszthatatlan részét képezi a szerződéskötéskor hatályos Üzletszabályzat, valamint opciós szerződés.
- A szerződéses rendelkezésekből egyértelműen kitűnik, hogy devizaalapú szerződésről van szó, a szerződéskötéskor hatályos jogszabályok által előírt tájékoztatási kötelezettségének ügyleti képviselője útján eleget tett. A szerződés aláírását megelőzően, illetve a szerződés aláírásakor a felperes rendelkezésére bocsátotta a kölcsönszerződést és az Üzletszabályzatot is, így lehetővé tette a felperes számára, hogy a benne foglaltakat megismerhesse, továbbá az Üzletszabályzatát a szerződés aláírásának idején a honlapján közzétette. Kérte, hogy amennyiben a bíróság álláspontja szerint a kölcsönszerződés az ügyleti kamat éves százalékos mértéke feltüntetésének hiánya miatt semmis, a bíróság a szerződés alaki okból fennálló érvénytelenségét küszöbölje ki, a szerződést nyilvánítsa érvényessé és az induló ügyleti kamat mértékét 5,85 % -ban határozza meg.
- [13] Az elsőfokú bíróság ítéletében megállapította, hogy a felek között 2006. március 27. napján megkötött HIT 10587/06.számú kölcsönszerződés részben érvénytelen, mert nem tartalmazza az induló ügyleti kamat százalékban kifejezett mértékét és a szerződést 5,85 % induló ügyleti kamat mértékkel érvényessé nyilvánította, míg ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Kötelezte a felperest az alperes javára 54 000 forint perköltség, az állam javára 54 000 forint állam által előlegezett illeték megfizetésére. Kötelezte az alperest az állam javára 16 200 forint illeték megtérítésére. Akként rendelkezett, hogy egyéb költségeiket a felek maguk viselik.
- [14] Megállapította, hogy mivel a szerződés nem tartalmazza az ügyleti kamat százalékban kifejezett mértékét, a Hpt. 213. § (1) bekezdés c) pontjába ütközik, érvénytelen, mely érvénytelenségi ok

törvényi elszámolással nem hárult el. A 6/2013. PJE határozat 4. pontja és az 1/2010. (VI.28.) PK. vélemény 5. pontja szerint a bíróságnak elsősorban a szerződés érvényessé nyilvánítására kell törekednie. A felek a szerződésben az ügyleti kamat összegéről a szerződésből kiszámíthatóan megállapodtak: az induló ügyleti kamat mértéke az Üzletszabályzat IV.4. pontja alapján kiszámítható, a felperes a kölcsönt e feltételekkel igénybe vette, szerződési akarata a kamat mértékére is kiterjedt. Kiemelte, hogy a felülvizsgált elszámolás köti a bíróságot az érvénytelenség jogkövetkezményeinek a levonása során, az induló kamat százalékban kifejezett mértékének feltüntetésével érvényessé nyilvánította a szerződést.

- [15] A kölcsönszerződést a felek írásba foglalták: rögzítették a szerződés tartalmát, azt a felperes és az alperes ügyleti képviselője aláírta, az alakítás követelménye teljesült. Az Együttműködési megállapodás alapján a kereskedés ügyvezetője ügyleti képviselőként eljárhatott, ám a szerződés érvényességét és a létrejöttét az álképviselő szabályaira tekintettel az sem érintené, ha az eljárásra jogosulatlan lett volna, mivel eljárását az alperes utólag jóváhagyta. Az A-T Kft. nem vállalt önállóan kötelezettséget a pénzügyi intézmény kockázatára.
- [16] A szerződés nem ütközik a Hpt. 213. § (1) bekezdés d) pontjába. Tartalmazza a THM százalékban kifejezett mértékét, az alperes a díjakat, a költségeket az egyedi kölcsönszerződésben és annak a részét képező Üzletszabályzatban és Hirdetményben meghatározta, a THM számítása során figyelembe nem vett, a szerződésszegő magatartásból, vagy többlet-szolgáltatásból fakadó fizetési kötelezettséget az Üzletszabályzat és a Hirdetmény tartalmazza, azok megismerését a felperes a teljes bizonyító erejű magánokiratba foglalt szerződésben elismerte.
- [17] A kölcsönszerződés csupán részben érvénytelen, melyet a bíróság kiküszöbölt, ezért a felperes alaptalanul hivatkozott arra, hogy a kölcsönszerződés érvénytelensége okából érvénytelen az opciós- és adásvételi szerződés is. Az egyedi kölcsönszerződésben a felperes elismerte, hogy az annak hátoldalán lévő opciós- és adásvételi szerződésben foglaltakat megismerte, és azt magára nézve kötelezőnek ismerte el, ennek ellenkezőjét nem bizonyította. Az egyedi kölcsönszerződéstől fizikailag elválaszthatatlan volt az opciós szerződés, illetőleg az adásvételi szerződés, a jogszabályban megkívánt írásbeliséget nem sérti, hogy az egyedi kölcsönszerződésen található meg csupán a felperesnek az aláírása. Mindezek alapján az opciós- és adásvételi szerződés nem tekinthető pusztán a felek szándéknyilatkozatának. A felperes nem bizonyította, hogy a szerződéskötési szándéka nem irányult az opciós- és adásvételi szerződés megkötésére. A szerződés 4. pontja megfelel a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (továbbiakban Ptk.) 375. § (4) bekezdése alapján alkalmazandó 374. § (2) bekezdésének.
- [18] Az alperesi jogelőd a Hpt. 203. § (6) és (7) bekezdése ellenére külön kockázatfeltáró nyilatkozatban nem nyújtott a felperesnek tájékoztatást, e kötelezettség megsértéséhez azonban sem a Ptk., sem a Hpt. nem fűzi a semmisség jogkövetkezményét. Az alperes a kölcsönszerződéssel, az Üzletszabályzattal, a finanszírozási kérelemmel igazolta, hogy a szerződéskötés során milyen módon hívta fel a felperes figyelmét az árfolyamváltozás kockázatára.

Az alperes által csatolt tájékoztató ajánlat, finanszírozási kérelem és annak visszaigazolása alapján megállapítható, hogy a felperesnek elegendő idő állt a rendelkezésére, hogy a feltételeket áttanulmányozza.

- [19] A kölcsönszerződés és az ahhoz tartozó Üzletszabályzat rendelkezéseiből, a választott devizakonstrukció, a mértékadó devizanem, az Üzletszabályzat I.7., I.16., I.17., I.20. I.22., I.23.b., V.2. és V.6. pontjának, valamint a XI. fejezetének gondos elolvasása és megfelelő értelmezése

mellett egyértelműen megállapítható, hogy a kölcsönszerződés árfolyamkockázattal jár. Az Üzletszabályzat V.6. pontja szerint a felperes kifejezetten vállalta az árfolyamváltozásból eredő kockázat viselését, amely nem tartalmazza azt, hogy annak a svájci frank alapú szerződés esetén bármilyen korlátja is lenne. Az adott tájékoztatás megfelel az Európai Unió Bírósága döntéseinek és a Kúria jogegységi határozatainak alapuló kritériumoknak: tartalmazza, hogy az árfolyamkockázatot a felperes viseli, annak mértéke korlátlan és a fizetési kötelezettségére kedvezőtlen hatással lehet, mivel nemcsak a törlesztőrészek, hanem a hátralékos tőke összegét is növeli. Ebből pedig az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztónak képesnek kellett lennie a nemzeti fizetőeszköz leértékelődésének a pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt, esetleg jelentős gazdasági következményei értékelésére.

- [20] A felperes több konstrukcióból választotta a svájci frank alapú hitelt, tehát tisztában volt azzal, hogy devizaalapú hitelt választott. Az alperes képviseletében eljáró **T. Gy.** tanúvallomása szerint a törlesztőrészlet esetleges változásairól, az árfolyamkockázatnak a lehetőségéről is beszélt a felperessel, érzése szerint a felperes számára nyilvánvaló volt, hogy ha emelkedik a svájci franknak az árfolyama, akkor abból adódó törlesztőrészlet emelkedést a felperesnek kell viselnie. Az árfolyamváltozás várható mértékéről nem adott tájékoztatást. A felperes házastársa - noha nem tekinthető elfogulatlannak - maga is elismerte, hogy a szerződéskötéskor szóba került, hogy ha minimálisan emelkedik a svájci frank árfolyama, a törlesztőrészlet is emelkedik. Habár **T. Gy.** szerint a felperes arról nem tudhatott, hogy a fogyasztóra hátrányos árfolyamváltozásnak nincs felső határa, ez azonban csupán a tanú véleménye, az iratokból a felperesnek tudnia kellett, hogy az árfolyamváltozás reális lehetősége fennáll a futamidő alatt és annak mértéke korlátlan. A meghallgatott tanúk vallomásából nem lehetett azt a következtetést levonni, hogy az írásbeli iratok tartalmával ellentétes tájékoztatást kapott a felperes. Mindezek alapján a kölcsönszerződés és az Üzletszabályzat árfolyamkockázati tájékoztatást tartalmazó feltétele nem tisztességtelen.
- [21] A felperes pernyertességének arányát 20 %-ban határozta meg, és ennek figyelembevételével rendelkezett a felperes illetékfeljegyzési joga folytán meg nem fizetett eljárási illeték megtérítéséről és kötelezte a felperest az alperes javára perköltség megtérítésére azzal, hogy a pertárgy értékét 1 348 357 forintban határozta meg.
- [22] A felperes fellebbezésében elsődlegesen kérte az elsőfokú bíróság ítéletének a megváltoztatását a kereseti kérelemnek megfelelően, míg másodlagosan kérte az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság utasítását a per újabb tárgyalására és újabb határozat meghozatalára a Pp. 252. § (2) és (3) bekezdése alapján. Kérte továbbá, hogy az ítélet tábla marasztalja az alperest mindkétfokú eljárással felmerült költségben. Megalapozatlannak találta az elsőfokú bíróság árfolyamkockázat áthárításának tisztességtelensége körében elfoglalt jogi álláspontját. A szerződés nem felel meg a Hpt. 203. § (6) és (7) bekezdésében foglaltaknak, mivel az alperes külön kockázatfeltárási nyilatkozatot nem alkalmazott és nem adott részletes tájékoztatást a devizahitel valamennyi kockázatáról. Hivatkozása szerint **T. Gy.** tanúvallomásából az elsőfokú bíróság álláspontjával ellentétben az állapítható meg, hogy a tanú az árfolyamváltozás fennállásáról és fizetési kötelezettségére gyakorolt hatásáról nem nyújtott megfelelő tájékoztatást a felperesnek. Tévedett az elsőfokú bíróság, amikor azt rögzítette, hogy a felperes felróható magatartásával maga okozta azt a helyzetet, hogy nem volt teljeskörűen tisztában az árfolyamváltozás hatásával. Ismételten hivatkozott a Kúria devizahiteles pereket vizsgáló konzultációs testülete által 2019. április 10. napján kiadott állásfoglalásra is. Álláspontja szerint tévedett az elsőfokú bíróság, amikor úgy ítélte meg, hogy a szerződés mindenben megfelel az Európai Unió Bírósága döntéseinek és a Kúria jogegységi határozatában lefektetett kritériumoknak, a bizonyítékokat a Pp. 206. § (1)-(3) bekezdésébe ütközően értékelte. A bizonyítékok alapján az állapítható meg, a felperesnek nem volt

tudomása arról, hogy az árfolyamváltozásnak nincs felső határa, ezt támasztotta alá P. Zsné tanúvallomása is. Kiemelte, hogy a fogyasztói szerződés esetén a világos és érthető megfogalmazás kapcsán mérlegelni kell, hogy a fogyasztó gazdasági vagy szakmai tevékenysége körén kívül eső célból köti a szerződést, különleges szakismerettel és szakértelemmel nem rendelkezik (BDT2013. 2889.).

- [23] Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását továbbá a felperes másodfokú eljárással felmerült költségében való marasztalását kérte. Eseti döntésekkel kívánta alátámasztani, hogy a kölcsönszerződésben és üzletszabályzatban foglalt árfolyamkockázatról adott tájékoztatás megfelel az Európai Unió Bírósága döntéseiből és a Kúria jogegységi határozataiból kiolvasható követelményeknek. A felperes a szerződés megkötése előtt a finanszírozási kérelemben egyértelműen svájci frank alapú hitel biztosítását kérte, nyilatkozott az árfolyamváltozás általa választott elszámolási módjáról, ez pedig feltételezi annak ismeretét, hogy az árfolyamváltozás a fizetési kötelezettségeit befolyásolja. Hivatkozott arra is, hogy a felperesi jogelőd a szerződés fennállása alatt módosította az árfolyam elszámolásának módját, melynek során lényegében megerősítette a devizaalapú elszámolásra vonatkozó szerződéses akaratát. Ebben az időpontban már a felperes számára mindenképpen egyértelműnek kellett lennie, hogy az árfolyamváltozás lehetősége valós és nem elhanyagolható mértékű kockázatot jelent.
- [24] Az ítélet tábla a felperes fellebbezését a vészhelyzet ideje alatt érvényesülő egyes eljárásjogi intézkedésekről szóló 74/2020. (III.31.) Kormányrendelet 29. §-a alapján tárgyaláson kívül bírálta el.
- [25] A fellebbezés nem alapos.
- [26] A logikai sorrendet követve az ítélet tábla elsődlegesen a felperes által az ítélet hatályon kívül helyezése iránt előterjesztett fellebbezési kérelmet vizsgálta, megállapította, hogy az ítélet hatályon kívül helyezésének feltételei sem a Pp. 252. § (2) bekezdése, sem a (3) bekezdése alapján nem állnak fenn. A felperes ezen másodlagos fellebbezési kérelmének érdemi indokát a fellebbezésben nem adta; az elsőfokú eljárás során lényeges eljárási szabálysértés nem történt, a bizonyítási eljárás nagyterjedelmű vagy teljes megismétlése, illetőleg kiegészítése sem indokolt.
- [27] Az ítélet tábla ezt követően a felperes által az ítélet megváltoztatására irányuló fellebbezési kérelmet vizsgálva megállapította, hogy az elsőfokú bíróság ítéletének a kölcsönszerződést a Hpt. 213. § (1) bekezdés c) pontjába ütközése miatt részleges érvénytelenségét megállapító ítéleti rendelkezést fellebbezés nem érte, ezért e körben a Pp. 253. § (3) bekezdése alapján az ítéletet nem érintette. A felperes fellebbezésében nem sérelmezte a Hpt. 213. § (1) bekezdés d) pontjának, Hpt. 77. § (2) bekezdésének és 210. §-ának, továbbá Ptk. 217. § (1) bekezdésének megsértésére alapított semmisség megállapítására irányuló kereseti kérelem elutasítását tartalmazó ítéleti rendelkezést, valamint azon kereseti kérelem elutasítását sem, melyben annak megállapítását kérte, hogy a felek közötti adásvételi- és opciós szerződés semmis, ezért e kérdésekre az ítélet tábla külön nem tér ki.
- [28] A felperes fellebbezésében lényegében a kölcsönszerződés érvénytelenségét az árfolyamkockázat viselésére vonatkozó rendelkezések tisztességtelenségére alapította. E körben az elsőfokú bíróság a rendelkezésére álló bizonyítékokat a Pp. 206. § (1) bekezdésének megfelelően okszerűen értékelte, abból helytálló jogi következtetésre jutott, melynek indokaival az ítélet tábla is egyetértett.
- [29] A fellebbezési ellenkérelemmel kapcsolatosan rögzíti az ítélet tábla, hogy a Pp. 235. § (1) bekezdésében foglaltakra figyelemmel a fellebbezési ellenkérelemben sem lehet korlátlanul új

tényeket és új bizonyítékokat állítani; az alperes a kölcsönszerződés módosítására az elsőfokú eljárásban nem hivatkozott, erre vonatkozó bizonyítékot nem csatolt, ezért a fellebbezési ellenkérelemben e körben előadottakat az ítéletábra nem vehette figyelembe.

- [30] Jogi álláspontjának alátámasztására mindkét fél több eseti bíróségi döntésre is hivatkozott, azonban annak megítélése, hogy az adott ügyben az árfolyamkockázatról való tájékoztatás tisztességes volt-e vagy sem, a bizonyítékok összességének értékelésén alapuló mérlegelési kérdés, így ezek jelen perben az ítéletábrát nem kötötték.
- [31] A bizonyítékok - **T. Gy.** és P. Zsné vallomása - alapján megállapítható, hogy a rendelkezésére álló konstrukciók közül a felperes választotta a deviza, svájci frank alapú kölcsönt. A kirovó és lerovó pénznem eltéréseinek automatikus következménye az árfolyamkockázat, annak veszélye, hogy az árfolyam emelkedése esetén a szerződés teljesítéséhez az adósnak forintban magasabb összegű törlesztőrészleteket kell megfizetnie. Ezen árfolyamkockázat viselésére vonatkozó szerződési kikötés akkor világos és érthető, ha az átlagos fogyasztó mércéjén keresztül megítélt konkrét fogyasztó számára felismerhető, hogy a számára kedvezőtlen árfolyamváltozás korlátozás nélkül kizárólag őt terheli, az árfolyam rá nézve kedvezőtlen változásának felső határa nincs (2/2014. számú Polgári jogegységi határozat III.1. pontjához tartozó indokolás).
- [32] Az alperesi jogelőd tájékoztatási kötelezettségét e körben a Hpt. 203. § (6) és (7) bekezdése szabályozta, ezen rendelkezések ellenére az alperesi jogelőd külön kockázatfeltáró nyilatkozatot nem alkalmazott, azonban ez önmagában nem okozza a szerződés érvénytelenségét. Az árfolyamkockázat viselésére vonatkozó szerződési kikötés tisztességtelenségének vizsgálata során a szerződés rendelkezései, és az alperes által a szerződés megkötését megelőzően adott tájékoztatás vizsgálendő.
- [33] Az egyedi kölcsönszerződés tartalmazza a mértékadó devizanem megjelölését (svájci frank), ezzel utal a kirovó és lerovó pénznek eltérésére. Rögzíti továbbá az árfolyamváltozás lehetséges elszámolási módjai közül a felperes által kiválasztott konstrukciót, amely valóban feltételezi, hogy a felperes tisztában legyen azzal, hogy a mértékadó árfolyam változhat és az kihatással van a fizetési kötelezettségére. Az egyedi kölcsönszerződés tartalmazza továbbá azt a tájékoztatást is, hogy normál devizaalapú finanszírozás esetén a kamatváltozás II.-t (árfolyamváltozás) a kölcsönbevevő a kölcsönbeadó hirdetménye szerinti gyakorisággal köteles megfizetni.
- [34] Az árfolyamkockázat fennállására és viselésére vonatkozó szabályokat ténylegesen nem a kölcsönszerződés, hanem az azzal fizikai egységet képező üzletszabályzat rendelkezései - annak I/6., I/7., I/16., I/20., I/21., I/22., I/23., IV/6., V/6. pontjai, továbbá havi fix konstrukcióra vonatkozóan a XI. fejezete - tartalmazza. Az V/6. pont egyértelműen rögzíti, hogy ha a szerződés devizaalapú, úgy a mértékadó devizanem és a forint árfolyamának változásából kockázat keletkezik, mely kockázatot a kölcsönbe vevő vállal. Kifejezetten rögzíti tehát, hogy az adott konstrukciójú kölcsön felvétele az adós részére kockázattal jár, mely kockázat az árfolyam változásában rejlik, egyidejűleg azt is kifejezi, hogy ezen kockázatvállalás korlátlan. A kockázat hatásmechanizmusának ismertetése történik csupán az üzletszabályzat egyéb rendelkezéseiben, rögzítve, hogy az árfolyam változásával arányban nő a fizetendő részlet összege is (I/23. b) pont). Az üzletszabályzat utal arra is, hogy az árfolyam akár szélsőséges mértékben is megnövekedhet a mértékadó árfolyamhoz képest, ami nem más, mint a forint súlyos, akár 150 %-ot meghaladó leértékelődése (I.21. pont). Mindezek összevetésével felismerhető a szerződés rendelkezéseiből, hogy az árfolyamváltozás mértéke akár szélsőséges is lehet, az adós fizetési kötelezettsége ebből eredően jelentősen, akár nehezen viselhető mértékben is megnőhet.

- [35] Az üzletszabályzat fenti kikötései alapján a felperes számításba vehette, hogy a kölcsönszerződéshez kapcsolódik árfolyamkockázat. A szerződés és üzletszabályzat ugyan kifejezetten nem tartalmazza, hogy az árfolyam emelkedésének nincs maximuma, azonban az Európai Unió Bíróságának C-227/18. szám alatti végzése szerint a 93/13/EGK tanácsi irányelv 4. cikkének (2) bekezdése és 5. cikke alapján sem szükséges, hogy a hitelező kifejezetten figyelmeztesse arra a fogyasztót, hogy az árfolyamváltozásnak nincs felső határa.
- [36] A 93/13/EGK irányelv 4. cikkének (1) bekezdése, illetőleg a Ptk. 209. § (2) bekezdése szerint is a szerződési feltétel tisztességtelenségének megítélésakor a szerződés megkötésére vezető minden körülményt - így a kapott tájékoztatást is - figyelembe kell venni. Az Európai Unió Bírósága C-51/17. számú ítéletében is akként foglalt állást, hogy a szerződési feltételek világosságát és érthetőségét a szerződés megkötésekor fennálló, a szerződés megkötésével kapcsolatos összes körülményre, valamint a szerződés összes többi feltételére figyelemmel kell értékelni, a tájékoztatás megfelelése kapcsán - a C-26/13. szám alatti ítélet 74. pontja alapján - a hitelező által a kölcsönszerződés megkötése során közzétett reklám és tájékoztatás is figyelembe veendő. Az alperes által az árfolyamkockázat körében nyújtott tájékoztatás ennek megfelelően nem kizárólag a szerződésben, külön kockázatteltáró nyilatkozatban szerepelhetett, a hitelező más módon - kölcsönkérelemben, adóshoz eljuttatott szórólapon, szóban - megfelelő tájékoztatást nyújthatott. Ahogyan a Kúria BH220. 115. szám alatti eseti döntésében is kifejtette, az árfolyamkockázat viselését szabályozó általános szerződési feltételek átláthatóságának a megítélése során a szerződésben írtakon túl a pénzügyi intézmény által adott tájékoztató anyagokban, prospektusokban, finanszírozási kérelmekben nyújtott tájékoztatást is értékelni szükséges.
- [37] Az alperes az elsőfokú eljárás során is hivatkozott arra, hogy a szükséges tájékoztatást a szerződés megkötése során az üzletszabályzat rendelkezései mellett a képviselőjében eljáró személy adta meg. **T. Gy.** tanúként első meghallgatása során (Miskolci Törvényszék 25.P.21.598/2017/11. sorszám alatti jegyzőkönyv 3. oldal) akként nyilatkozott, hogy a szerződéskötés előtt a felperessel áttárgyalták azt, hogy amennyiben változik az árfolyam, változik a fizetendő havi törlesztőrészlet is. Második vallomásában is azt adta elő, hogy a szerződés megkötését megelőzően a felperessel beszéltek a törlesztőrészlet esetleges változásáról, az árfolyamkockázat lehetőségéről. Az árfolyamkockázat veszélyei körében beszéltek arról, hogy a szerződéskötéskor az adott svájci frank árfolyamon van kiszámolva a törlesztőrészlet, nyilvánvaló volt a felperes számára, hogy ha emelkedik a svájci frank árfolyama, akkor abból adódóan a törlesztőrészlet emelkedése őt fogja terhelni. P. Zsné tanú - a felperes házastársa - ugyanezen tárgyaláson korábbi nyilatkozatát módosítva elismerte: a szerződéskötéskor valóban szóba került, hogy ha emelkedik a svájci frank árfolyama, a törlesztőrészlet is emelkedik. Csupán azt hangsúlyozta, hogy csak minimális emelkedésről volt szó. A tanúvallomások alapján tehát megállapítható, hogy az alperes üzleti képviselője a szerződés megkötése előtt szóban kifejezetten felhívta a felperes figyelmét az árfolyamváltozás lehetőségére és arra, hogy annak következtében az általa fizetendő törlesztőrészlet emelkedhet, az adott tájékoztatást a felperes megértette.
- [38] A fenti tartalmú szóbeli tájékoztatás tömör, egyértelmű, alkalmas arra, hogy a szerződésben és üzletszabályzatban több pontban elhelyezett rendelkezések lényegét világosan és érthetően összefoglalja az adós számára, ekként a szerződésben szereplő - esetlegesen nehezebben átlátható - rendelkezések lényegi tartalmát az átlagos fogyasztó számára is befogadhatóvá tegye. A szóbeli tájékoztatás mellett a felperes által is aláírt, tehát megismert ajánlat is kifejezetten rögzítette, hogy az árfolyamváltozásból a felperesnek fizetési kötelezettsége keletkezik, melyet a hirdetményben közzétett időszakonként köteles megfizetni. E tájékoztatás figyelemfelhívó jelleggel épp az adós aláírása fölött helyezkedik el.

- [39] Ebből következően az adott kölcsönszerződésben szereplő, az árfolyamváltozásból adódó kockázatra az alperes a szerződés megkötését megelőzően világosan és átláthatóan felhívta a felperes figyelmét, a szóbeli tájékoztatás alapján, kiegészülve a szerződésben és üzletszabályzatban található részletesebb szabályozással, egyértelműnek kellett lenni az átlagos fogyasztó mércéjén keresztül megítélt fogyasztó számára is, hogy az a jövedelme szerinti pénznem leértékelődésével fizetési kötelezettségei is nőnek. A tájékoztatás a szerződés megkötése előtt elhangzott, így azt a felperes szerződéskötési szándéka kialakításánál kellően mérlegelhette.
- [40] **T. Gy.** vallomásában valóban azt adta elő, hogy véleménye szerint a felperes arról nem tudhatott, hogy a fogyasztóra hátrányos árfolyamváltozásnak nincs felső határa. Amellett, hogy ez csupán a tanú véleménye, nem annak van jelentősége, hogy a felperes ténylegesen felismerte-e az adott tájékoztatásból, hogy az árfolyamnövekedés korlátlan lehet, hanem annak, hogy az az adott tájékoztatásból az átlagos fogyasztó számára felismerhető volt-e. **T. Gy.** tanú azt is állította, hogy nem tájékoztatta arról a felperest, hogy milyen mértékű árfolyam várható, hiszen erről nem volt információja. Ilyen tájékoztatás hiányában az elhangzott szóbeli nyilatkozatból, valamint a szerződés és üzletszabályzat rendelkezéseiből egyértelmű volt, hogy az árfolyamváltozás következményeit korlátozás nélkül az adós köteles viselni.
- [41] A Kúria devizahiteles pereket vizsgáló Konzultációs Testülete 2019. április 10. napján tartott ülésén elfogadott állásfoglalás szerint a felek közötti információs egyensúlyhiányra tekintettel nem szabad a fogyasztóval szemben túlzottan magas elvárhatósági mércét érvényesíteni. Ezzel egyidejűleg azonban leszögezte: a fogyasztótól elvárható, hogy a szerződést aláírás előtt alaposan áttanulmányozza, és ha annak valamely rendelkezése nem érthető a számára, azzal kapcsolatban tájékoztatást kérjen. A szerződés és üzletszabályzat átlagfogyasztó által esetlegesen nehezebben átlátható szabályozása mellett a felperes az árfolyamkockázat fennállásáról és annak fizetési kötelezettségére gyakorolt hatásáról szóban egyszerű és átlátható tájékoztatást kapott, így alappal nem hivatkozhat arra, hogy a tájékoztatás bonyolultsága folytán nem ismerhette fel ezek jelentőségét, vagy azt a körülményt, hogy esetlegesen további tájékoztatásra lenne szüksége.
- [42] A felperes és házastársa ugyan egyezően állította, hogy a szerződés megkötését megelőző tárgyalás során csak minimális emelkedésről esett szó, azonban P. Zsné elfogulatlan tanúnak nem tekinthető, szavahihetősége is megkérdőjeleződött az eljárásban. A felperes és házastársa előadása önmagában nem alkalmas annak kétséget kizáró bizonyítására, hogy a szerződéskötés során a kockázat korlátozottságáról hangzott el tájékoztatás. Önmagában az, hogy a közvélemény ezen időszakban - akár korábbi tapasztalatból kiindulva - nem számított az árfolyam jelentős változására, nem jelenti azt, hogy a felperes alappal bízott a kockázat nem valós, vagy korlátozott voltában. Az alperesi jogelőd képviselőjében eljáró személy által feltételezett mértéknek is csak akkor van jelentősége, ha bizonyított, hogy az adósnak ilyen tartalmú tájékoztatást is adott. **T. Gy.** vallomása szerint azonban az árfolyam várható mértékéről információ hiányában nem adott tájékoztatást. Megjegyzi az ítéletábra, hogy **T. Gy.** vallomása szerint 20%-os mértékű árfolyamnövekedésről is beszéltek, amely minimálisnak nem tekinthető.
- [43] Mindezekre tekintettel az elsőfokú bíróság a bizonyítékok okszerű mérlegelésével állapította meg, hogy az árfolyamváltozásra vonatkozó tájékoztatás világos és érthető volt, a szerződés ezért ezen okból nem érvénytelen. Az ítéletábra ezért az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.
- [44] A felperes fellebbezése nem vezetett eredményre, ezért a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján köteles megfizetni az alperes másodfokú eljárással felmerült költségeit. Az ítéletábra e körben az alperes

képviselőjében eljáró jogi képviselő 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) pontja és (5) bekezdése szerinti mértékű ügyvédi munkadíját vette figyelembe, azonban azt a (6) bekezdés alapján az elvégzett tevékenységgel arányosan mérsékelte. E körben figyelemmel volt arra, hogy a másodfokú eljárásban tárgyalást nem tartott, bizonyítást nem vett fel, az alperesi jogi képviselő csupán rövid fellebbezési ellenkérelmet szerkesztett.

- [45] Az illetékfeljegyzési jogban részesült felperes az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (továbbiakban Itv.) 59. § és a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése folytán köteles megtéríteni a feljegyzett fellebbezési illetéket. A fellebbezéssel vitatott érték a felperes által kért marasztalás (307 483 forint) és az alperes által állított tartozás (1 056 725 forint) együttes összege, az Itv. 46. § (1) bekezdése alapján 109 100 forint.

Debrecen, 2020. június 3.

Dr. Veszprémy Zoltán s.k. a tanács elnöke, Dr. Gárdosi Judit s.k. előadó bíró, Dr. Répássy Árpád s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

- kiadó -